

Abstract

Tittel: Helsefremmende praktisering av lekser i barneskolen

Type presentasjon: Muntlig sesjon evt workshop.

Kjersti Lien Holte. Førsteamanuensis og koordinator for masterstudium i samordning av helse- og velferdstjenester ved avdeling for helse og sosialfag ved Høgskolen i Østfold, kjersti.l.holte@hiof.no

Etter PISA sjokket i Norge hardnet klimaet til i den norske grunnskolen. Kravene ble høyere og presset større. Professor og overlege ved Rikshospitalet, Diseth, hevder at det har vært en økning på fire hundre prosent de siste fem årene i antall henvendelser i forbindelse med stressrelaterte sykdommer hos barn og unge. Han hevder at økningen skyldes stress forbundet med krav som ikke er tilpasset barnets evner, alder eller nivå og krav som ikke er tilpasset barnets følelsesmessige behov (Brøyn 2016). Lekser er en praksis som brukes i stor utstrekning til tross for at forskningen entydig viser at det har liten eller ingen effekt på læring i barneskolen (Hattie 2013). I Blazers (2009) forskningsoversikt er det flere studier som viser at lekser kan ha en negativ effekt på barns fysiske og psykiske helse, på relasjoner mellom foreldre og barn og at det kan knyttes til reproduksjon av sosial ulikhet i utdanningssystemet. Ifølge opplæringsloven skal opplæring føre til helse, trivsel og læring. Det teoretiske grunnlaget for paperet er Golemans teori om fokus, Antonowskys teori om mening, motivasjon, kommunikasjon, ressurser og mestring, teori om helsefremmende skoler og Edvard Befrings fem kvalitetsindikatorer for god oppvekst; gode nære relasjoner og nettverk, verdsetting av variasjon, mulighet for interesse og framtidstro, forsiktighet ved risikoforhold og forebygging av trusler mot folkehelse som sosial ulikhet. Teorien danner utgangspunkt for analyser av data fra en kvalitativ studie med dybdeintervju av 37 lærere fra femten ulike skoler og dokumentanalyser av tre ukeplaner fra hver lærer som ble gjennomført i 2012 og 2015. Resultatene viser at lærerne ser hvordan leksepraksisen kan skape problemer for elever og familier og hva som kan gjøres annerledes for å fremme både helse og læring. Dette gir grunnlag for en helt ny og helsefremmende måte å praktisere lekser på i barneskolen som bygger på en moderne arbeidsmoral og Befrings fem kvalitetsindikatorer for god oppvekst. Paperet bidrar med viktige innspill til endring av den generelle delen av den norske lærerplanen. Helsefremmende leksepraksis representerer et paradigmeskifte for praktisering av lekser i barneskolen og vil gi bedre forutsetning for god psykiske helse hos barn og unge.

Nøkkelreferanser

Antonowsky, A. (1979) Health stress and coping. Sanfrancisco: Jossey-Bass.

Befring, E. (2012) Skolen for barnas beste: Kvalitetsvikår for oppvekst, læring og utvikling. School for the childrens best. Qvuality indicators for upbringing learning and development. Oslo: Samlaget.

Blazer, Christie (2009). Literature Review Homework. Research services. Webpage.

Brøyn, T (2016) Stress blant barn og unge. (Stress among children and young people). Bedre skole. Vol. 3 Taken from: https://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20Skole/BS_3_2016/7724-BedreSkole-0316-Stress.pdf

Goleman, D. (2013) Focus: The Hidden Driver of Excellence. New Delhi: Bloomsbury Publishing India.

Hattie, John (2013) Synlig læring – for lærere. (Visible learning for teachers.) Oslo. Cappelen Damm Akademisk.